

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Vosholen fase 2

projectnummer: 231.00.06.02.00

Onderwerp: Beknopte natuurtoets Vosholen fase 2

Datum: 09-02-2021

Inleiding

KADER

De gemeente Midden-Groningen is voornemens om ten zuiden van Hoogezand-Sappemeer, nieuwe woningen te realiseren. Om de uitvoerbaarheid van dit plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 14 januari 2021 en 27 januari 2021 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden waren: onbewolkt, circa 3-4 °C, droog en een matige wind.

PLANGEBIED

Het plangebied betreft een groot stuk grasland, enkele bosjes en een kas met groentetuinen aan de zuidzijde van Hoogezand (zie figuur 1). Het plangebied wordt aan de noord-, oost- en westzijde begrensd door woonerven en aan de zuidzijde door de straat Vosholen. Aan de noordzijde van het plangebied is één bosje aanwezig en aan de oostzijde zijn nog twee bosjes aanwezig. Verspreid over de oostzijde van het plangebied staan nog enkele solitaire bomen en bomenrijen. Verder zijn aan de oostzijde een kas en groentetuinen aanwezig. In de zuidoosthoek is een gebouwtje met paardenstallen aanwezig dat is opgetrokken uit baksteen met een golfplaten dak. Aan de noordoostzijde is een vijver aanwezig. Verder is een aantal sloten aanwezig, namelijk langs de noord- en oostzijde en dwarsdoor het gebied die in noord-zuidelijke richting lopen.

De ontwikkelingen bestaan uit de realisatie van nieuwe woningen over het gehele gebied. Voor deze natuurtoets wordt ervan uitgegaan dat alle watergangen worden gedempt. De kas en de paardenstallen worden gesloopt. Verder worden de bosjes gekapt en de kas gesloopt. Voor deze ontwikkeling wordt verder grond vergraven en vegetatie verwijderd.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Kaart met de locatie van het onderzochte gebied (rood). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

Foto's 1 en 2. Impressie van het plangebied op 14 januari 2021. Links het aanzicht op het noordelijke bosje vanuit het zuiden. Rechts het aanzicht op het plangebied vanuit het noorden

Foto's 3-6. Linksboven het zicht op het plangebied vanuit het midden van het gebied richting het westen. Rechtsboven één van de sloten in het gebied. Linksonder de zuidzijde van het plangebied vanuit het noorden. Rechtsonder het zicht op het plangebied vanuit het zuiden

Foto's 7 en 8. Impressie van het plangebied op 27 januari 2021. Links de te slopen kas met groentetuinen. Rechts het te kappen bosje aan de noordoostzijde van het gebied

Foto's 9 en 10. Links de te slopen paardenstallen. Rechts het grasland aan de zuidwestzijde van het gebied, gezien vanuit het noorden

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste 5 jaar in de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFF) (© NDFF 27 januari 2021 08:36:14) blijkt dat binnen straal van 5 km om het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, een amfibie, een reptiel, ongewervelden en vaatplanten.

De vegetatie in het plangebied bestaat voornamelijk uit een aantal algemene gras- en kruidensoorten, zoals Engels raaigras, smalle weegbree, pitrus en paardenbloem. De slootkanten zijn voornamelijk begroeid met Engels raaigras en op sommige locaties met wat riet. Deze soorten duiden op voedselrijke omstandigheden. Het noordelijke bosje bestaat volledig uit ruwe berk met op enkele locaties

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

gewone vlier. De bosjes aan de oostzijde van het plangebied bestaan uit soorten als ruwe berk, zwarte els en zomereik en deze bomen zijn grotendeels begroeid met klimop.

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn grote leeuwenklaus en drijvende waterweegbree bekend (NDFF). Beide soorten zijn op minimaal 2 km afstand waargenomen en grote leeuwenklaus is aangewezen op voedselarme bodems. In de sloten is geen watervegetatie aanwezig en ze worden regelmatig geschoond, waardoor drijvende waterweegbree niet wordt verwacht. Gezien de grote afstand tot de dichtstbijzijnde waarneming, de voedselrijkdom en de terreingesteldheid, kan het voorkomen van deze en andere beschermde plantensoorten in het plangebied worden uitgesloten.

Er is een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen bekend uit de directe omgeving van het plangebied, zoals roek, huismus, sperwer en buizerd (NDFF). De kas in het gebied is niet geschikt voor vogelsoorten die in gebouwen nestelen, zoals huismus of gierzwaluw, door het ontbreken van geschikte openingen of afgesloten ruimtes. In het gebouw met de paardenstallen kan huismus onder het golfplaten dak nestelen.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied van een aantal soorten roofvogels met jaarrond beschermde nesten, zoals sperwer, roek, en buizerd. Tijdens de twee veldbezoeken zijn meerdere foeragerende roeken waargenomen in het grasland. Uit de directe omgeving zijn bewoonde nesten van deze soort bekend. In de bosjes zijn geen jaarrond beschermde nesten van een roekenkolonie aangetroffen. In één van de zwarte elzen in het noordoostelijke bosje is een kraaiennest aanwezig. Deze nesten worden ook wel gebruikt door ransuil. Onder dit nest zijn echter geen sporen van roofvogels of uilen, zoals braakballen of krijtsproten, waargenomen. Hierdoor kan gebruik van het nest door roofvogels of uilen, zoals ransuil, worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek op 27 januari 2021 is een jagende buizerd waargenomen aan de oostzijde van het plangebied.

In de sloten kan een aantal algemeen voorkomende broedvogels tot broeden komen, zoals wilde eend en meerkooi. Verder kunnen soorten als merel en heggemus tot broeden komen in de bomen en struiken in het gebied. De nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van een aantal vleermuissoorten, waaronder gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (NDFF). De kas en paardenstallen zijn niet geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen door het ontbreken van geschikte invliegopeningen of afgesloten ruimtes. Verder hebben de bomen in het plangebied geen scheuren of holtes die naar de binnenzijde van de stam doorlopen of die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het plangebied vormt mogelijk wel onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen die

in open gebieden kunnen foerageren, zoals gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De bomenrij langs de oostzijde van het plangebied is een mogelijke vliegroute voor vleermuizen.

Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor een aantal algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals veldmuis en haas (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Groningen een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb. Een aantal niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten is bekend uit de directe omgeving van het plangebied, namelijk bever, boomarter, das, otter, steenarter en eekhoorn (NDFF). Houtstapels die geschikt zijn als verblijfplaats voor steenarter zijn niet in het plangebied aanwezig. Wel zit er een gat in het dak van de paardenstallen waardoor steenarter een verblijfplaats kan hebben op de zolder van de stallen.

Er zijn geen bomen aanwezig met geschikte holtes voor boomarter of met nesten van eekhoorn. Dassenburchten of andere sporen van das zijn niet waargenomen tijdens het veldbezoek. Otter en bever zijn niet in het plangebied te verwachten door het ontbreken van grote wateren en overgangsg gebied tussen land en water.

Waarnemingen van enkele algemene amfibieënsoorten, zoals bastaardkikker en gewone pad zijn bekend uit de directe omgeving van het plangebied (NDFF). Deze soorten kunnen zich voortplanten in sloten rondom het plangebied. Het is niet uitgesloten dat lage aantallen van deze soorten het plangebied als landbiotoop gebruiken. Voor deze soorten geldt in de provincie Groningen een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. De beschermde niet-vrijgestelde amfibieënsoort poelkikker is bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFF). Wateren met een ruige oeverbegroeiing die geschikt zijn voor poelkikker zijn niet aanwezig in het plangebied. Daarnaast zijn de oevers van de sloten erg steil voor deze soort. Deze en andere niet-vrijgestelde soorten zijn niet in het plangebied te verwachten.

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de beschermde ongewervelden grote vos, gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel en groene glazenmaker (NDFF). Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop voor deze soorten, zoals bosranden met iep of zoeteters (grote vos) en vennen of plassen met veel watervegetatie (libellen), zijn deze niet in het plangebied te verwachten.

Beschermde reptielen- en vissensoorten zijn niet bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied (NDFF). Gezien het ontbreken van waarnemingen en de terreingesteldheid zijn niet-vrijgestelde reptielen en vissen ook niet te verwachten.

TOETSING

Als gevolg van de sloop van de paardenstallen gaan mogelijk jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus en een verblijfplaats van steenmarter verloren. Daarnaast gaat als gevolg van de kap van de bomenrij langs de oostzijde van het gebied mogelijk een vliegroute van vleermuizen verloren. Nader onderzoek naar de aan- of aanwezigheid van huismus, steenmarter en vliegroutes van vleermuizen is nodig. Op basis van de resultaten van het nader onderzoek kan worden bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Bij uitvoering van het plan wordt het plangebied mogelijk minder geschikt als foerageergebied voor sperwer, buizerd en roek. Het plangebied vormt echter hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied van deze soorten en bovendien is in de directe omgeving in ruime mate alternatief en deels ook hoogwaardiger foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden dan ook niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Het plangebied zal naar verwachting niet volledig ongeschikt worden als foerageergebied voor de te verwachten vleermuissoorten. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen, als gevolg van de werkzaamheden, treden niet op.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Groningen. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor de provincie Groningen uitgewerkt in de Provinciale Omgevingsvisie 2019 en de Omgevingsverordening provincie Groningen 2019. Van belang is dat de provincie geen externe werking kent voor het NNN.

NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid wordt verder buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande bos- en natuurgebieden en weidevogel- en akkervogelleefgebieden.

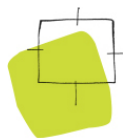
INVENTARISATIE

In het kader van de Wnb beschermde gebieden liggen op ruime afstand van het plangebied. Het meest nabijgelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied 'Zuidlaardermeergebied' dat op circa 4,2 km ten westen van het plangebied ligt. Het meest nabijgelegen NNN-gebied ligt op circa 3,9 km ten westen van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als 'Natuur buiten het NNN' betreft een bos dat circa 1,4 km ten zuidoosten van het plangebied ligt. Het dichtstbijzijnde akkervogelleefgebied ligt op circa 2,2 km ten westen van het plangebied.

TOETSING

Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en de inrichting van het tussenliggende gebied met bebouwing en wegen, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Daarom dient een AERIUS-berekening te worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de aanleg- en gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

Gezien de afstand tot het NNN, natuur buiten het NNN, akkervogelleefgebieden en de aard van het plan, zijn geen negatieve effecten te verwachten op dergelijke gebieden. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 20 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Hoogezand-Sappemeer. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Groningen is niet nodig.

Conclusie

Voor een toetsing aan de soortenbescherming van de Wnb is op basis van het uitgevoerde veldbezoek (d.d. 14 en 27 januari 2021) en het raadplegen van bronnen, gelet op de aard van het plan, een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan.

Er is nader onderzoek nodig naar de aan- of afwezigheid van huismus en steenmarter in het gebouw van de paardenstallen. Daarnaast is nader onderzoek nodig naar de aan- of afwezigheid van een vliegroute van vleermuizen langs de bomenrij aan de zuidzijde van het plangebied. Op basis van de resultaten van dit nadere onderzoek kan worden bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

In verband met de soortbescherming van de Wnb is het daarnaast nodig om bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden kunnen optreden. Een Aeries-berekening moet uitwijzen of de stikstofdepositie al dan niet boven de 0.00 mol N/ha/ja uitkomt. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.